

- більшістю сільськогосподарських підприємств;
- у 2000-2002 р.р. відбувається перехід від політики безпосередньої підтримки сільськогосподарського виробництва за рахунок бюджетних коштів до політики створення сприятливих правових і адміністративних умов функціонування та розвитку галузі;
 - списання та реструктуризація заборгованості дозволили оздоровити фінанси значної частини сільськогосподарських підприємств;
 - запровадження механізмів компенсації відсотків по кредитах комерційних банків сільськогосподарських товаровиробників за рахунок коштів державного бюджету стимулювало збільшення надходжень кредитних ресурсів в галузі агропромислового комплексу;
 - прийняті державою рішення обумовили позитивну тенденцію зменшення розриву у динаміці цін на сільськогосподарську та промислову продукцію;
 - центральними фінансовими проблемами АПК залишаються фінансова нестабільність та збитковість майже половини сільськогосподарських підприємств, відсутність власних та обмежений доступ до зовнішніх фінансових ресурсів, низька інвестиційна привабливість підприємств галузі.

УДК 631.152:338.436

ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФЕРМЕРІВ ОДЕЩИНИ: СТАН ТА ПРОБЛЕМИ

Ю.Ю.Таранова, аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

В сучасних умовах функціонування аграрного сектору України ефективність виробництва суб'єктів господарювання значною мірою залежить від належної організації матеріально-технічного забезпечення. Це стосується як великих сільськогосподарських

підприємств, так і більш дрібних, в тому числі фермерських. Так, загальному поширенню фермерського руху перешкоджає ціла низка причин, однією з яких є низька забезпеченість власною технікою, що безпосередньо впливає на рівень та якість виробництва.

Матеріально-технічна база як сільського господарства в цілому, так і окремих суб'єктів господарювання, є об'єктом дослідження багатьох економістів-аграрників, таких як П.Т.Саблук, П.І.Гайдуцький, А.М.Головка та інших. Але, поряд з тим, незначна увага приділяється вирішенню даної проблеми на регіональному рівні: обласному та районному.

Лідруючі позиції за чисельністю фермерських господарств в Україні займає Одеська область. Останніми роками росту набуває не лише цей показник, а й площа сільськогосподарських угідь та ріллі, в тому числі в розрахунку на одне господарство області (табл. 1).

В розвитку одеського фермерства мають місце досить позитивні тенденції: у 2002 році порівняно з 2001 роком на 16,5% збільшився валовий збір зернових і зернобобових культур, на 8% — цукрових буряків, на 84,8% — соняшнику. Урожайність зернових та зернобобових культур у фермерських господарствах трохи більша (на 0,4 ц/га) за урожайність в сільськогосподарських підприємствах області. Збільшилося поголів'я свиней, овець та кіз, птиці.

Таблиця 1

Чисельність фермерських господарств Одеської області та розміри їх землекористування за період 2000-2002 рр.

Показник	2000 р.	2001 р.	2002 р.	2002 р. у % до 2001 р.
Чисельність господарств	4867	5393	5830	108,1
Припадає на одне господарство, га: площі сільськогосподарських угідь	31,2	36,8	37,6	102,2
ріллі	29,2	34,9	35,1	100,6

Але поряд існує ряд негативних моментів, основним з яких є низький рівень технічної забезпеченості господарств, що не дає можливості повністю і вчасно виконувати всі операції технологічного процесу (табл. 2). Це в свою чергу призводить до великих

недоборів і втрат урожаю сільськогосподарських культур та значного погіршення його якості.

Порівнюючи з аналогічними показниками по фермерських господарствах Миколаївської області, де в 2002 році на 100 га ріллі приходить 0,8 трактора, 0,2 зернозбиральних комбайнів, 0,2 зернові сівалки, не можна категорично стверджувати, що в Одеській області розвиток технічної забезпеченості досліджуваних господарств здійснюється некомплексно. Розширюючи земельні площі, вони, відповідно, нагромаджують технічні засоби, але забезпеченість технікою в розрахунку на одне господарство залишається досить низькою. Причому, більша частина наявної техніки є фізично та морально застарілою. Значна частина тракторів та автомобілів є вкрай зношеною і потребує капітального ремонту або списання.

Поряд із забезпеченням стоїть проблема ефективного використання наявної техніки, для вирішення якої необхідне своєчасне технічне обслуговування та високоякісний ремонт.

Таким чином, ситуація, що склалася в фермерських господарствах із забезпеченням технічними ресурсами та раціональним використанням наявної техніки, потребує досконалого вивчення, аналізу та пошуку оптимальних шляхів виходу з неї.

Дана проблема повинна вирішуватися не лише на державному рівні. Великого значення тут набуває ініціатива самих фермерів. Так, при Одеській обласній асоціації фермерів та землевласників створено машинно-технічну станцію. Але її функціонування потребує подальшого вдосконалення, тому що забезпечити технікою фермерів всієї області за допомогою однієї такої станції не реально. Тому подібні організації повинні створюватися на районному рівні. При чому функціями районної машинно-технічної станції мають бути не лише надання техніки в оренду або надання робіт і послуг, пов'язаних з використанням техніки.

Сільськогосподарські підприємства щорічно списують певну кількість тракторів, комбайнів, автомобілів. Але деякі деталі та вузли такої техніки підлягають ремонту, оновленню та використанню і коштуватимуть значно дешевше нових. Може функціонувати тут і майстерня, в якій здійснюватиметься ремонт техніки та

оновлення вище зазначених деталей. Вирішення даних проблем неодмінно вплине на підвищення ефективності використання наявної техніки та зміцнення технічної бази фермерських господарств.

Таблиця 2

Забезпеченість фермерських господарств Одеської області основними видами сільськогосподарської техніки, шт.

Показник	2 000р.	2 001р.	2 002р.	2002 р. у % до 2001 р.
Трактори загального призначення - всього	448	440	520	118,2
в тому числі:				
на одне господарство	0,09	0,08	0,09	112,5
на 100 га ріллі	0,32	0,23	0,25	108,7
Універсально-просапні трактори - всього	958	973	1252	128,7
в тому числі:				
на одне господарство	0,2	0,18	0,21	116,7
на 100 га ріллі	0,67	0,52	0,61	117,3
Культиватори - всього	266	428	494	115,4
в тому числі:				
на одне господарство	0,05	0,08	0,08	100
на 100 га ріллі	0,19	0,23	0,24	104,3
Зернові сівалки - всього	530	524	642	122,5
в тому числі:				
на одне господарство	0,11	0,1	0,11	110
на 100 га ріллі	0,37	0,28	0,31	110,7
Зернозбиральні комбайни - всього	251	284	355	125
в тому числі:				
на одне господарство	0,05	0,06	0,06	100
на 100 га ріллі	18	0,15	0,17	113,3

Таким чином, одим з основних чинників розвитку фермерства є ефективне виробництво продукції на основі повного і раціонального використання наявної матеріально-технічної бази.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоусько Я.К. та інші. Стан та перспективи розвитку матеріально-технічного забезпечення аграрного виробництва. – К.: ІАЕ УААН, 2003. – 48с.
2. Обласне управління статистики. Фермерство Одещини. Одеса, 2003.